

Hoe kwamen de protestanten ertoe Rome als de Hoer van Babel te beschouwen?

‘Hoe kwamen de protestanten er in de 16^e eeuw (en al eerder) toe, het pausdom de Antichist en Rome de Hoer van Babylon te noemen? Kun je dat onderbouwen?’ Die vraag is actueler dan ooit. In de oecumene kan men allang niets meer met een dergelijke stelling. Die gooit alleen maar roet in het eten. Maar ook binnen de reformatorische en evangelische wereld tippelt men er hoe langer en meer bij de Hoer Babylon in. Reden te meer, om eens een poging te wagen, een en ander zo kort en bondig mogelijk te verwoorden. Omwille van de overzichtelijkheid geven wij de grote lijnen in punten weer. Dat maakt ook een eventuele reactie gemakkelijker.

Wat je vooraf moet weten

Even iets vooraf. Ik ben geen ‘papenhater’. Ik bewaar hele goede herinneringen aan ontmoetingen met allerhartelijkste rooms-katholieken. Hoe vreemd het ook klinkt: de zevendaagse profetische wandelingen om het Vaticaan in april 1991 hebben, naast de zekerheid dat Babylon zal vallen en Israël en Juda hersteld zullen worden, juist een warme liefde voor rooms-katholieke mensen tot gevolg gehad.

Wat iedere Bijbellezer, en zeker ieder die jongeren en ouderen in Gods Woord onderwijst, dient te weten.

1. De canonieke boeken van de Heilige Schrift hebben Goddelijk gezag, geïnspireerd als de schrijvers stuk voor stuk waren door de Heilige Geest. Het is opmerkelijk dat de Reformatie zich aansloot bij het besluit van de Joodse Synode in Jamnia, waar de 39 boeken van de Thenach, die de kerk Oude testament pleegt te noemen, als met Goddelijk gezag omkleed werden beschouwd. Daarmee verwierp de reformatie definitief het Goddelijk gezag van de ‘apocriefe boeken’.
2. De bijzondere eenheid van Oud- en Nieuwe Testament wordt door de manier waarop Jezus en de apostelen de Schriften (het Oude Testament) hanteerden doorlopend bevestigd.
3. De Heilige Schrift is de neerslag van Gods grote daden. Het ene na het andere Bijbelboek borduurt voort op het stramien van de heilsgeschiedenis.
4. De Bijbel is als een orkest. Iedere Bijbelschrijver speelt zijn eigen partij en instrument, alle tezamen spelen zij één symfonie, gedirigeerd door de Heilige Geest.
5. Het heeft eeuwen geduurd, eer dat de Bijbel was voltooid. God heeft vier duizend jaar gesproken tot de vaders, op allerlei manieren, door de profeten, in de volheid van de tijd (‘de laatste dagen’) sprak Hij tot ons door de Zoon (Hebr. 1:1)
6. Op de berg der verheerlijking waren de twee grote getuigen van het Oude testament, Mozes en Elia, samen met de drie grote van het Nieuwe Testament, Petrus, Johannes en Jakobus, rondom Jezus. De Vader neemt Mozes’ woord over de grote profeet (Deut. 18:15) letterlijk over : ‘naar Hem zult gij horen’. Zodra tot Jezus, met hemelse heerlijkheid omschenen, de woorden van de Vader uit de hemel klinken: “Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb; hoort Hem!” zien de apostelen alleen Jezus nog. Mozes hoorde het door hem voorzegde woord in vervulling gaan. Voor de

apostelen was er geen twijfel mogelijk: Jezus is de Messias. Voor Petrus was deze ervaring aan het eind van zijn leven nog de krachtigste bevestiging van Gods Woord: 'geen profetie laat een eigenmachtige uitlegging toe, want de heilige mensen Gods, door de Heilige geest gedreven, hebben ze gesproken' (2 Petr. 1:21).

7. Jezus is de grote profeet uit Deut. 18:15, zoals Petrus ook in Handelingen 3:22,23 ten overstaan van zijn eigen, Joodse volk openlijk verklaart.
8. Wanneer Jezus, blijkens Openbaring 1:1, in de hemel, als Mens (Profeet) van Zijn Vader een openbaring over de toekomst ontvangt, staat ons verstand stil. Heeft Jezus, als Mens, zelfs in de hemel nog een zekere beperktheid? Hoort Hij van de Vader in de hemel nieuwe dingen? Op aarde getuigde Hij althans aangaande de dag van Zijn wederkomst: 'Maar die dag en dat moment is aan niemand bekend, ook aan de engelen in de hemel niet, ook aan de Zoon niet, maar alleen aan de Vader' (Mark. 13:32).
9. Wij zijn nieuwsgierig: wat is dan het nieuwe dat Jezus als openbaring in de hemel ontvangt? Wie een Grieks Nieuwe testament opslaat, ziet dat het zwart is van de vetgedrukte teksten, die aangehaald zijn uit het Oude Testament. God heeft aan vele profeten Zijn toekomst geopenbaard. Daarbij staan steeds de Messias en Israël, in verhouding tot de volken, centraal. Elke profeet van Israël heeft een boodschap ontvangen. Maar geen van hen heeft een allesomvattende boodschap ontvangen. Zij ontvangen allemaal een openbaring over Gods heilsplan, ieder wordt door de Heilige Geest als een afzonderlijk instrument bespeeld. *Alleen aan Jezus is het gegeven al die stemmen tot één welluidende symfonie te laten klinken. In het boek Openbaring klinken alle profeten van het Oude Testament door.*
10. Wanneer alle profeten van het Oude testament doorklinken in Openbaring kan het niet anders dan dat Gods plan met Israël en de volken, waarvan de Messias het centrum is, daarin centraal staat. Een verklaring van Openbaring die het alsmaar heeft over de kerk, en nauwelijks of niet over Israël, slaat dus de plank mis.
11. In de Reformatie was er niet à la minute zicht op Israël, maar, met name via de lijn van Calvijn, brak dit inzicht al heel spoedig door. In 1568 (toen bij ons de tachtigjarige oorlog begon) werd in Engeland een commentaar op Romeinen 11 uitgegeven waarin Israël centraal staat.
12. Door de Reformatie is de Bijbel weer onder de volken gebracht, in allerlei talen. Daardoor kon de Heilige Geest nieuwe dingen openbaren. Daar was Hij trouwens al mee bezig enkele eeuwen voor de Reformatie.
13. Het is bijzonder leiding van de Heilige Geest dat zowel het boek Hooglied als het boek Openbaring al ver voor de Reformatie in de volkstaal verschenen waren. Door het Hooglied heeft God èn bij Joden èn bij de gemeente uit de volken, het liefdeslied tussen Bruidegom en bruid gaande gehouden.
14. In heel het protestants (reformatorisch) getuigenis is de aanduiding van het pausdom als de Antichrist en de Rooms-Katholieke kerk als 'de Hoer van Babylon' algemeen. Je vindt het bij Luther, Calvijn, in de 'schriftuurlijke liedekens' aan het begin van de zestiende eeuw, in de latere Geuzenliederen, in de getuigenissen van de Martelaren, beschreven door o.m. John Foxe en Adriaen van Haemstede, in de Kanttekeningen van de Statenvertaling (1637) bij 2 Thessalonicensen 2 en de genoemde hoofdstukken uit Openbaring enz. enz. *Het is de gangbare, originele en officiële protestantse opvatting.*

15. Maar waarop baseren zij dat? In de eerste plaats lazen zij in het boek Openbaring Gods heilsplan en satans tegenoffensief, door de eeuwen heen. Evengoed als de profeten van Israël wel ver boven hun tijd uit profeteerden, maar toch altijd hun vertrekpunt namen in de gebeurtenissen van hun eigen tijd, zo vinden wij de geschiedenis ná Jezus hemelvaart tot het einde weerspiegeld in Openbaring. *Er zit dus voortgang in.*
16. De hoofdstukken Daniël 2 en 7 vinden wij –onder andere!- terug in Openbaring 13 e.v. Nebukadnezar had in Babel een droom, en Daniël legde hem –met Gods hulp- uit. Nebukadnezar zag een kolossaal beeld dat uit vier delen bestond. Er zouden vier wereldrijken elkaar opvolgen: Babel, het Medisch-Perzische rijk, het Griekse rijk en het Romeinse rijk. Daarna zou ‘de steen die zonder handen losgemaakt’, van de berg rolde, alle koninkrijken tot stof vermalen en het koninkrijk Gods doorbreken (Daniël 7).
17. Het opvallende is dat al die koninkrijken een grote bedreiging voor het voortbestaan van Israël vormen. Babel verwoest Jeruzalem, stad en tempel, en neemt de bovenlaag (de jeugd) van Israël mee naar Babel. Het plan alle Joden te vermoorden speelt zich af tijdens het Medisch-Perzische rijk (Esther en Haman). Het Griekse rijk vernietigde bijna de hele geestelijke erfenis van Israël (Antiochus Epiphanes, tijd van de Makkabeeën). Rome lijfde onder Augustus het Joodse land als een van haar provincies in (Lukas 2), onder Rome’s verantwoordelijkheid werd Jezus gekruisigd, Rome verwoestte stad en tempel in Jeruzalem en vermoordde ontelbare Joden. Dat Openbaring 13 in het beest dat uit de zee opkomt het Romeinse rijk afschildert, lijkt mij duidelijk.
18. In de vijfde eeuw valt het Romeinse rijk uiteen in tien delen. Het beest loopt een dodelijke wond op (Openb. 13:3). Toch betekent dat niet het einde van het Romeinse rijk, want ‘zijn dodelijke wond werd genezen’.
19. De ‘kleine hoorn’ die Daniël tussen de tien hoornen ziet groeien keert in Openbaring 13 terug. Er is een geestelijke macht, waardoor de draak aan het beest zijn macht geeft. Die macht lijkt christelijk –‘hij heeft hoornen als van het Lam’- maar spreekt als de draak. Wat is die kleine hoorn, waardoor het Romeinse rijk wordt voortgezet? We moeten even teruggaan in de geschiedenis.
20. In de magistrale brief die de apostel Paulus als een soort introductie schreef aan de gemeente in Rome, dankt hij God voor deze gemeente, ‘omdat in de gehele wereld van uw geloof gesproken wordt’. Die eerste tijd heeft de gemeente in Rome voor veel gemeenten als voorbeeld gefunctioneerd, en speelde een rol als een ‘moedergemeente’. Niet dat Rome in de Bijbel de moeder is, dat is en blijft Jeruzalem. Dáár is Geest uitgestort, dáár is de gemeente (die vanaf het begin al bestond) een nieuwe fase ingegaan als ‘tempel van de Heilige Geest’.
21. In de gemeente in Rome leefden Joden en heidenen die in Jezus één waren broederlijk samen. Maar Paulus signaleert een groot gevaar. De gelovigen uit de heidenen (waaronder de ‘verloren tien stammen’) dreigden een hoge borst op te zetten tegen die Joden die door ongeloof (tijdelijk) weggekapt waren uit de olijfboom. De verharding van Israël is zowel tijdelijk als slechts gedeeltelijk. Door de Messiasbelijdende Joden blijft de olijfboom recht overeind, voor de weggekapte Joden komen gelovige heidenen in de plek. Maar....die kunnen net zo goed weggekapt worden als de verharde Joden weer teruggeënt kunnen worden. Waar ging het in de kerkgeschiedenis mis, vroeg de

Messiasbelijdende, Poolse Jood Johannes Rottenberg zich af? Zijn antwoord was (in 1933!): *‘toen de takken begonnen te roemen tegen de wortel’*.

22. De waarschuwing van Paulus was profetisch. De takken begonnen inderdaad te roemen tegen de wortel. Volgens een uitleg van Obadja die Edom met Rome vereenzelvigd is het hebreeuwse woord ‘Room’ (trots, hoogmoedig zijn) zelfs verwant aan de naam Rome. Maar dat terzijde. Of dit al of niet zo is, doet aan het hele betoog niets af.
23. De ellende begon, toen na drie eeuwen vervolging de draak ontdekte dat de gemeente onuitroeibaar was. Toen gooide hij het over een andere boeg. Van het ene moment op het andere werd het christendom van een vervolgd godsdiens staatsgodsdienst en werd het heidendom verboden. Je kunt geloof nooit dwangmatig opleggen. Het gevolg was: stromen heidenen kwamen binnen, hen werd een ‘christelijk jasje’ aangetrokken, maar... van binnen bleef het grote gros puur heidens. Allerlei middelen werden gebruikt om de heidenen over de streep te trekken. De sabbat werd verboden en vervangen door de ‘Zondag’. Maria die in de bijbel een gelovige is als ieder ander, evenzeer gered door haar Heiland Jezus als elk ander, werd tot Moedergodin. Er zijn talloze voorbeelden te geven van de manier waarop het heidendom en de afgoderij de kerk binnenkwamen. (Zie het boek: *Weg uit Babylon*, van Wim verwoerd, 2012) Terwijl de keizers de beelden aanvankelijk uit de kerken verwijderden, voerden de pausen hen weer in! In de paus is een mens de tempel van God (de tempel van de Heilige Geest, de gemeente) binnengedrongen die zich als Vader en God laat aanbidden. (2 Thess. 2:4) En dat terwijl nota bene Petrus tegen de eerste de beste Italiaan die voor hem knielt (Cornelius) zegt: ‘sta op, want ik ben zelf ook maar een mens’ (Hand. 10:26).
24. Het Romeinse rijk werd beheerst door administratie, controle, registratie. De hele geest van controle, administratie, registratie en overheersing is in de Rooms-Katholieke kerk terug te vinden. Het beest kreeg een ‘beeld’, een natuurgetrouwe kopie werd het van het Romeinse rijk. Zelfs de manier waarop een paus wordt ingewijd is nagenoeg gelijk aan de inwijding van een Romeinse keizer.
25. Volgens de apostelen, en dat geldt ook van de officiële protestantse leer, worden mensen rechtstreeks, door de verkondiging van het Evangelie, waardoor heen de Geest werkt, het eigendom van Jezus. Elke gelovige is (als het goed is) vrij, voelt zich niet in een ijzeren greep, niet gebonden aan een systeem, maar weet zich geborgen en veilig onder de hoede van Jezus met Wie hij via de Bijbel en persoonlijk gebed, door de Heilige Geest rechtstreeks contact heeft. In de Rooms-Katholieke kerk is de Bijbel in handen van de kerk. De kerk, de traditie bepaalt wat er staat. De pauselijke uitspraken ‘ex cathedra’ zijn van evenveel gezag als de Schrift zelf. Sterker nog: Jezus is op alle mogelijke manieren gebonden. Hij is gebonden door de traditie. Hij is gebonden door de paus. Want die waant zich ‘de vertegenwoordiger van Christus op aarde’, terwijl Jezus heeft beloofd Zich door de Heilige Geest te laten vervangen. De mis verduistert het enige offer van Jezus, eens en voorgoed volbracht. In de Bijbel is er niets mysterieus aan doop of avondmaal. Het zijn tekenen, geen ‘mysteriën’. Een vader (geen priester) besneet in Israël zijn zoon. Een vader brak en breekt de matzes en geeft ze aan zijn gezinsleden. Er is maar één priester ‘naar de ordening van Melchizedek’, en dat is Jezus die dag en nacht voorbede doet voor Zijn kinderen bij de Vader. Niets geen ‘Maria’ als ‘medeverlosseres’. Dat is in onze ogen afgoderij, en doet Gods eer te kort.

26. En hiermee ben ik bij de kern van de zaak. En nu wordt het voor protestanten even riskant deze laatste zinnen te lezen als voor rooms-katholieken. Want: gaat het in onze samenkomst, in onze prediking, in ons dagelijks leven, in onze gebeden, in ons gemeente-zijn, in ons persoonlijk en huiselijk leven werkelijk alleen om de eer van God? Moet de God van Israël niet (bijna) boven elke kerkdeur van wat voor soort ook schrijven: ‘Ben Ik een Vader, waar is Mijn eer? Ben Ik een Heer, waar is het ontzag voor Mij’? (Maleachi 1:6). Moet God ook boven de voordeur van onze woning die woorden zetten?

Voor mij staat de christenheid vandaag voor één keus: weggaan uit Babylon of...tot Babylon terugkeren. Bunyan zei eeuwen geleden al: de protestanten zullen vanzelf in de moederschoot van Rome terugkeren. Je ziet het vandaag voor ogen gebeuren. Alleen uit liefde tot de Waarheid Jezus, uit liefde tot het Woord van God, en maar uit liefde voor de medemens, is bovenstaande geschreven.

J. den Admirant.